

Sygn. akt

III AUa 283/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 września 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska (spr.) SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **10 września 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) - S. S.

w T.

z udziałem zainteresowanych: K. K., J. M., P. M. i B. W.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o ustalenie nie podlegania ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu

i wypadkowemu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **9 stycznia 2014 r.** sygn. akt **III U 845/13**

I. **oddala apelację,**

II. zasądza od (...) -S. S. w T. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 9 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że K. K., J. M., P. M. oraz B. W., jako zleceniobiorcy u płatnika składek (...) S. S. w T., podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym, wypadkowemu w okresach wskazanych w decyzjach, tj. K. K. w okresie od 1.02.2012 r. do 18.03.2012 r. i od 3.09.2012 r.; J. M. od 1.02.2012 r. do 30.06.2012 r.; P. M. od 1.02.2012 r. do 30.06.2012 r. i od 3.09.2012 r. do 19.11.2012 r.; B. W. od 1.02.2012 r. do 30.06.2012 r. i od 3.09.2012 r., z określoną podstawą wymiaru składek.

W odwołaniach od powyższych decyzji płatnik składek wniósł o ich zmianę i przyjęcie, że Szkołę z osobami zainteresowanymi łączyły umowy o dzieło, skoro świadczenie zainteresowanych polegało na wykonaniu dzieła w postaci opracowania autorskiego programu nauczania i jego realizacji.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc że nazwa umowy nie jest elementem decydującym o rodzaju zobowiązania i nie można jej przyjmować w oderwaniu od rzeczywistego przedmiotu umowy, sposobu i okoliczności jej wykonania.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. akt III U 845/13 Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd ustalił, że S. S. jest właścicielem (...) (...) w T. od 2009 r. i zatrudnia nauczycieli. Zainteresowani byli zatrudnieni w Szkole początkowo na podstawie umów zlecenia na przeprowadzenie zajęć z młodzieżą. Od lutego 2012 r. zmieniona została podstawa zatrudnienia zainteresowanych i otrzymali umowy o dzieło, zobowiązujące do przeprowadzania zajęć dydaktycznych według autorskich programów nauczania, za wynagrodzeniem w kwocie 30 zł brutto za każdą godzinę lekcyjną. Dalej Sąd ustalił, że zainteresowani: K. K., B. W., J. M. i P. M. w okresie od 1.01.2012 r. do 30.06.2012 r. i od 3.09.2012 r. do 19.11.2012 r. nie posiadali innego tytułu do ubezpieczeń społecznych. Zajęcia realizowane były przez nauczycieli według planu lekcji ustalonego przez szkołę, a nauczyciele w ramach wykonywanych obowiązków podlegali dyrekcji szkoły. Dalej Sąd ustalił, że płatnik składek nie dokonał zgłoszenia zainteresowanych do ubezpieczeń społecznych z tytułu zawartych umów.

Przechodząc do oceny prawnej, Sąd Okręgowy stwierdził, że sporne umowy nie odpowiadały zobowiązaniu zdefiniowanemu w art. 627 kc, jako wykonania określonego dzieła, które ma być rezultatem ucieleśnionym w jakiegokolwiek postaci, więc nie może nim być podniesienie poziomu wiedzy uczniów. Czynności, jakich podejmowali się zainteresowani odpowiadały zobowiązaniu na podstawie umowy zlecenia z art. 734 § 1 kc w związku z art. 750 kc, a zatem zasadnym było stwierdzenie obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym.

W apelacji od powyższego wyroku płatnik składek domagał się jego zmiany i uznania, że zainteresowani nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, zarzucając istotnych ustaleń stanu faktycznego z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 kpc i art. 328 § 2 kpc, a także prawa materialnego, a to art. 627 kc i art. 750 kc, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że umowy nie dotyczyły wykonania dzieła, ale świadczenia usług, jak również art. 636 kc i art. 637 kc, poprzez ich niezastosowanie i stwierdzenie, że autorski program nauczania nie może być uznany za dzieło ze względu na jego kontrolę ze strony płatnika składek.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja płatnika nie jest zasadna.

Zaskarżony wyrok nie został wydany z zarzucanym mu naruszeniem przepisów prawa materialnego, ani też ze wskazywanymi w uzasadnieniu apelacji uchybieniami sprowadzającymi się w istocie do niedostatecznego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych sprawy i braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy oraz logicznego powiązania przez Sąd wniosków z treścią opisanego materiału dowodowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy, w celu wyjaśnienia istotnych w sprawie okoliczności, tj. czy wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w(...) w T. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, przeprowadził w wystarczającym zakresie postępowanie dowodowe, zaś dowody ocenił w ramach swobodnej oceny dowodów wynikającej z art. 233 § 1 kpc i nie przekraczając jej granic. Sąd Apelacyjny stwierdza też, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie zachodzi oceniona według zasad logiki i doświadczenia rozbieżność między materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, a wnioskami, do których doszedł Sąd I instancji.

Spór w sprawie dotyczył kwalifikacji prawnej umów zawieranych przez (...) (...)S. S. w T. z zainteresowanymi nauczycielami.

Sąd pierwszej instancji w swoich zaprezentowanych szeroko w uzasadnieniu ustaleniach wskazał treść umów zawieranych pomiędzy stronami niniejszej sprawy, zauważając ich przedmiotowy zakres i wskazując na te elementy, które według jego przekonania nie mogły być potraktowane jako dzieło z art. 627 kpc. Należy do nich w pierwszej kolejności brak rezultatu, rozumianego, jako konkretna i indywidualna zmiana w świecie zewnętrznym, ucieleśniona w jakikolwiek sposób, a dalej także rutynowość uniemożliwiająca przyjęcie, że przygotowywane programy nauczania mieszczą się w ramach utworu naukowo-dydaktycznego w rozumieniu art. 1 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Stanowiska tego nie sposób zanegować i Sąd Apelacyjny w pełni je podziela.

Przedmiotem umowy o dzieło autorskie może być bowiem utwór naukowy, a więc przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, a umowa określać powinna rodzaj utworu, sposób jego utrwalenia, metody jego rozporządzania, czyli pola eksploatacji i wynagrodzenie. Powyższe elementy są istotne dla ustalenia powstania dzieła w znaczeniu autorskim, na co zwracał uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 czerwca 2003 roku (w sprawie sygn. akt II CKN 269/01 opublikowanym w OSNC 2004/9/142).

Podane w umowach o dzieło jako podstawowe obowiązki zainteresowanych (przygotowanie programu nauczania w oparciu o podstawę programową) nie odpowiadały pojęciu utworu jako dzieła w znaczeniu specjalnym. Nieuzasadniony jest zarzut dokonania ustaleń sprzecznych z wolą stron, jako że ustalenia treści stosunku zobowiązaniowego nie może naruszać zagadnień regulowanych przez ustawę w sposób imperatywny. Wola stron nie może zmienić treści stosunku prawnego w stopniu naruszającym naturę tego stosunku.

Organ rentowy dokonał oceny podanych umów, jako umów zlecenia, wywołujących skutki w zakresie ubezpieczeń społecznych. Tego typu przekwalifikowanie umów w ustalonym stanie faktycznym jest uzasadnione. Konsekwencją powyższego staje się uznanie, że wynagrodzenie za prace uzyskiwane przez zainteresowanych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, stosownie do treści art. 18 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 4, art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z podanych przyczyn brak podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia apelacji, która podlega oddaleniu, stosownie do art. 385 kpc. Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w art. 98 kpc oraz w § 13 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.